

۱۳۴۰

اتبعون اهدكم سبيل الرشاد

واللہ یہدی من یشاء الی صراط مستقیم دینی ، علمی ، ادبی ، سیاسی ہفتہ لو مجموعۂ اسلامیہ در

صاحب و مدیر مسئول : ع . اشرف ادیب

جلد ۱-۸

۱۲ رجب ۱۳۳۰ پنجشنبه ۱۴ خزیران ۱۳۲۸

199-1722

نمایشگر، نهوت نسل حاضر ایچون پک آجی اولان فلاکتلر، او محترم سیالرک خانی اولنجه نامستحق سفیلرک سیات استبدادی دکلیدر ۱۹.

شارلکنک تجاوزینه قارشى سده سلیمان التجا ایدن فرانسه قرالی فرانسوانک امدادینه قوشان، نیسی ضبط وشارلکن دونمائی پریشان ایدن خیرالدینک بوکونکی اولادلری فرانسوا احفادنن محافظه موازنت امیدى دینلنک قدر عاجز بر موقعه سقوط ایتش بولونورلر! نه مدهش سقوط، نه فجیع احتیاج!..

بوتون بوخطرات آلتنده دماغم یانیور، وجودم بر حمای عجز و یأسک تواید ایتدیکی بحرانلر ایچنده طوتوشیوردی.

بواننده مرمره ساحلرندن قوبوب کلدیکنی ظن ایتدیکم نسیم صبا؛ صانکه بارباروسک مقبره ایدیسندن مهد صباوتنه بر پیام تسلیت و امید کتیرمشدی.

دوشوندم که: ظلم و استبداد ایله موقتاً اویوشمش اولسه بيله ملتده کی سیاله حیات ینه سلیملرک، خیرالدینلرک قانی دکلیدر ۱۹!.. بوقان برکون ینه شهامتى، اصلیتى کوستره جک، بوکونکی عجز و یأسى یارینکی شان و شرفک اساسلری حاضر لایه جقدر.

بارباروسلرک طور غودلرک اولادلری، نجم وهلالی یازین ینه آق دکزک افکلرنده موجه لندیره جکلر.

ملتک سینه سنده قاینایان خون حمیت و حماست بحر سفیدی یر یر عثمانلی بایراقلریله دوناته جق.

نهوت، ملتده عزم و اتحاد اولنجه بونلرک هپسی اوله جق. چونکه: فطرت دیکشور صانمه، بوقان ینه او قاندر.

بروقلر دونمألرینک یلکنلرینی ایپکدن، دیرکلرینی کوموشدن یابه بيله جک قدر سمیح اولان عثمانلی اولادلری بو کونده موجودیت ملیه مزى قورتاره جق دونمآمزک بویه اوکسوز قالمه سنه شبهه یوق که رضا کوستره مزلر.

وطنی، دینی، ناموسنی دوشون، باکر آطه لریمزک، بهشتی ساحلریمزک دشمنک پای حقارتی آلتنده از یله سنه یوره کلری طیانیه. میان وطنداشار! دونما ایچون ویریکز. دونما ایچون فداکارلقدن چکینمیکز.

ویریکز که، قره ده خارقه لر کوسترن اردومزکی، بحریه مزده دکیلرده بارقه لر یاغدیرسون!

مدالی م. شمس الدین

احتفال ادبی، حقنده بعض مطالعات

اجله رجال مولویه و سرآمدان شعرای عثمانیه دن (شیخ محمد اسعد غالب دده) مرحومک سنه دوریه ارتحالی مناسبتیه رجبک ۲۷ نجی کونی مشارالیهک مدفن مغفرتی اوکنده (براحتفال عالی ادبی) اجراسنه قرار ویرلیدیکی (حق) غزته سنک ۹ حزیران ۳۲۸

آمال و احتراصی دها یقیندن تقدیر ایدن خیرالدین، درحال سلطان سلیمه عرض اطاعت و خدمته تاب ایلدی. قدرشناس بویوک سلیم طرفندن خدمتی مظهر تقدیر اوله رق کندیسى باشالقه تلطیف اولنیدی. خیرالدین اندلس ده وقوعه کلن فاجعه لره یقیندن مطلع اولمشدی:

اتحاد مزاق یوزندن فلاکت و انقراضه قوشان بدبخت اندلس اسلاملری التجا ایتدکلری فردیناند - ایزابللا اردولری طرفندن تحقیر ایدلش، برقسى پارچه لاش، کیمیسى کسيلمش، بقیه السیوف پریشان برحاله ساحلرده صیغیمشلردی.

خیرالدینک کیملری بوطالع زده لردن بوله بیلدکلرینی آفریقا ساحلرینه نقله موفق اولمشلردی.

موسى بن الغازان ده اول:

اتحاد اولینجه ملتده. اومولورمى بقا بودولته

واویلا سیله دینداشلرینی اتحاد دهوت ایتش آلدینی جواب لاقیدی قارشوسنده اشکابه نومیدی دوکش، اینن یاسله یکلشمش، برشامت هزبرانه ایله خون شهادتی آقته رق وطنی، دینداشلرینی قورتارمغه چالشمش، فقط اتحاد سزقله حق بقالری غائب ایتش اولان اسلاملری اومدهش انقراضدن قورتاره مامشدی.

خیرالدین قارشوسنده جریان ایدن اندلس فجایعنی کوره رک، ایشیده رک، آتی بی استدلال و اتحاد اسلام لزومنی حس ایتدیکنندن بویوک سلیمک محتشم سیاستنی جانن آلفشلامشدی.

بارباروسک؛ هیچ بر مجبوری اولمدینی حالده؛ استقلالنی فدا ایدره رک سلطان سلیمه عرض خدمته قوشمه سی اسبابی بوکی علوی فکرلرده آرامیلدر.

عثمانلی تاریخ شهامتک بر حماست بو صحیفه لری برر برر کوزیمک اوکندن کچیوردی.

پدرینک تعقیب ایتدیکی سیاست بصیرتکارانه بی براقه رق؛ اودور ایچون پرشعشه و شان و فقط نتیجه سز و بلکه آتی ایچون مضر حربلره اوغراشان بویوک سلیمک اوغلی و محتشم خانی سلطان سلیمان ۹۴۱ تاریخنده خیرالدینی بحق شرفبخش اولدینی قبودان دریا مقامنه اصعاد ایلمشدی.

بارباروسک دونمائی عثمانی قوماندانلغنی اشغال ایتدیکی اون سنه، قوه بحریه مزک اک پارلاق، اک شانلی موفقیتلره تتوج ایتدیکی بر دور ایدی.

او وقتکی آوروپانک اک مکمل د. نماغی اولوب دکیلر قوردی دیه مشهور اندریا طوریانک اداره سنده بولنان وندیک دونمائی بيله بارباروسک صولتترینه تاب آور مقاومت اوله میه رق پره وهزه اوکنده محو و پریشان اولمشدی.

مغلوب اندریانک بوکونکی خلفلری طرفندن بارباروسک اولادلرینه قارشى کوستریلن شانتاژلر، مولدینه بسله نیلن احتراصلر، او بویوک قبودانک جولانکاهی اولان دکیلرده، ساحلرده اجرا ایدیلن

یکرمی یدنجی جمعه کوئی وقت ظهر اذان ساعت دردی اوتوز سکر کچه حلول ایتمش اوله جفندن مدعوین کرام ساعت درنده محل مراسمده اثبات وجود ایده جکاردو . رسم احتفاله اشتراک ایده جک ذواتک قویو رنگ البسه ایله کله لری ، سیاه بویون باغی طاقه لری آیریمجه رجا اولنه جقدر . هیئت طویلاندقندن صوکره احتفال هیئتی طرفندن وقوعبولان اخطار اوزرینه اولو صورت مخصوصه ده دعوت ایدیله جک مشایخ محترمه مولویه ، ثانیاً حاضر بولنه جق ذوات ، نام بلندینه اضافله احتفال اجرا اولانان شیخ غالب مرحومک مدفون بولندینی تربه اوکنده قروکیده کوسته ریلن ترتیب اوزره اخذموقع ایده جکاردو .

هیئت تمامیه تشکل واخذ موقع ایتدکدن صوکره حق هیئت تحریریه . سندن کوپرلی زاده محمد فؤاد بک شرقک بو بویوک و متجدد شاعرلرینک حیاتی و آثار شعریه سی و مسلک ادیبی و کندیسندن صوکره نسلله اجرا ایلدیکی تأثیرات حقنده برنطق ابراد ایده جکدر .

بونی متعاقب مکتب ملکیه مداوملرندن عاکف افندی شاعرک انفس آتارندن اولان حسن وعشقندن و آثار سائره شعریه سندن بعض پارچهلر اوقویه جقدر .

بوندن صکره صوک نسلک استاد معظمی داهی ادبیات عبدالحق حامد بک افندی بک شیخ مشارالیه حقنده کی احتیاسات ادبیه سنه دأر ارسال بویریلان مکتوب احمد حکمت بک طرفندن اوقویه جقدر .

بعده اصول و آداب مولویه اوزره درگاه مذکور پوست نشینی افندی - ضرقلری طرفندن برکلبانک کشیده سیله احتفاله نهایت ویریله جکدر .

شو مراسم ، اوروپا اعظمندن ، مثلاً (پانتهئون) ده مدفون اولان فرانسز مشاهیرندن برینک زیارت مزار ایچین ترتیب ایدیلش اولسه یدی کیمسه نک بر دییه جکی قالماز و « یالکز قبره قونوله جق چلنک اونوتولمش » اعتراضه قالدیشا جقدر ماعدا شق شفه ایده جک بولونمازدی .

لکن غربیدن شرقه ، پارسدن استانبوله ، پانتهئون غلطه مولویخانه سنه ، مثلاً ویقتور هوغونک مدفندن شیخ غالبک مرقدینه تحویل نظر ایدیلنجه شایان تطبیق وقابل اجرا اولمادینی کورولور . چونکه بزده قبر زیارتنه آچیق ، یاخود قویو رنگلی البسه ایله ذکل ، آبدستله و تمیز کسوه ایله کیدیایلر . مزار باشنده ده نطقلر ، مکتوبلر شعرلر اوقونماز ، آنجا آیات کریمه و صلوات شریفه قرائت اولونور ، دعا ایدیلیر .

اعتقاد مزه کوره هیئات احتفالیه نک بورالری دوشونمهی وفرنک اصول احتفالی ایله مسلمان و مولوی طرز احترامی اراسنده شرق ایله غرب قدر مسافه بولنه جغنی تأمل ایتمهی ورجب پاشا مرحومک جنازه سی طوپ آرابه سنه یوکلہ تیلمک ایسته نیلیدیکی صیراده افواه اسلامدن یوکه لن صدای اعتراض اولسون تنزلاً خاطرہ کتیرمه سی لازم کلیر .

بز ظن ایدره زکه او هیأت میاننده حقیقی برمولوی بولونسه ایدی دده مرحومک یاد فضائی ایچین درگاه شریفه بر مولد اوقوتدو . رولمانی ، مقابله دن صوکره غنوده غفران اولدینی تربه پیشکاهنده بر دعا ایتدیریله سی ، اوندن صوکره یا دارالفنونک کرسی تدریسنده و یاخود باشقه بر محکم موقع خطابتنده مزیات شاعرانه سنک تشریح و توضیحی ضمیمه نطقلر ، مکتوبلر و سائر قرائت اولونماسی تکلیف ایدره دی . هله اوتہ کندن ، بریکندن طویلانه جق اعانه ایله پوشیده سنک

تاریخی و ۱۰۱۱ نومرولو نسخه سنده یازیلیور و بو احتفالک نه صورتله ایفا ایدیله جکی اوچ ستونلق مفصل و مرسم بر مقاله ایله آ کلاتیلیور . دی . بومفصل مقاله نک ، آ غلامقی ، یوقسه کولمکی ایجاب ایتدیکی بک ده کسیدریله مین تشبثات غریبه مزه بر لاحقہ عجیبه اولان مائی حزین واستغراب آ کین برطور ایله دوشوندم .

غالب دده مرحومک شخصیت شاعرانه سندن ماعدا برده هویت درویشانه سی بولندینی و احتفال متصور او هویت ایله قطعاً مناسبت المسایاجق درجه ده اولدینی جهته کرک مولوی مشایخ کرامی ، کرک او طریق جلیلک سالکان عرفان اتسامی طرفندن بو خصوصه بعض مطالعات سرد ایدیله جکی امیدیه بکله مکہ باشلادم .

(افهام) غزته سنک ۱۱ حزیران ۳۲۸ تاریخی و ۱۰۰۰ نومرولو نسخه سنده (بر محرر) امضالی مقاله دن و دیورلر که شاب متفکره مزه سیاسیاتک کردباد لوٹ و احتراصی فوقنده بر ساحه شعر و صنعت آچق املنده یز . بزمده بو سوز قارشی ویره جکمز جواب شودر : اگر شو آرائی ممکنسه ... طرزنده دیگر بر نقطه نظر دن یوروتولن محاکمه دن باشقه بیان ایدیلش بر فکر کوره مدیکم ایچین - برمولوی اولق حیثیتیه - بر ایکی سوز سویله مک ایستدم :

(یاد اعظمک ملتک روخده حس وطنپرورانه یی تقویه ایده جکی) مطالعه سیله بو احتفال ادینک اجراسنه لزوم کورلش . اگر اصول و تعامل ملی ده نظر دقته آله رق او دائره داخلنده حرکت ایدیله جک اولسه ایدی تشبث واقع حقیقه شایان شکران اولاجقدی .

فقط او تعاملدن تغافل و برتکیه داخلنده ، علی الخصوص (شارح متوی اسماعیل آنقره وی) کی کبار اولیاء الاهدن بر ذات مکر مک مرقد مقدسی پیشکاهنده یا بیلاجق مراسمک ناصیل اولماسی لازم کلدیکنده تجاهل کوسته ریلش اولدینسندن مرتبلی تشکر دن زیاده تأسفه کسب استحقاق ایله مشدر .

بز مسلمانلرک یاد اعظم حقنده مستحسن و معتاد بر اصولز واردر که بویوک و محترم بیلدی کمز ذوات مرحومیه نک تذکار نامی ایچین مولدلر ، ختملر اوقوتوب ثواب موعودینی روحلرینه هدیه ایله یره کر حقلرنده دعالر ایدره ز .

هله مولویخانه لرده هر بش وقت نمازی متعاقب ددکانک تربه شریفه پیشکاهنه کیده رک دروننده مدفون بولونان مشایخ کرامک روخنه فاتحه اوقوماسی و بصورتله اکابر اسلافی یاد و تذکار ایدره رک حقلرنده حسیات تعظیمکارانه پرورده ایله مه سی طریق جلیل مولوینک مستحسنات متیمنه سندنر .

شو اعتیاد مزنی خاطر لادقندن و غالب دده مرحومک ده برمولوی شیخی اولدینی بوراده تکرار ایتدکدن صوکره یاد نامی ایچین ترتیب اولونان مراسمک ناصیل یا بیلمق ایسته نیلیدیکی احتفال پروگرامدن اوقویالم :

« بو احتفال مبعله اشتراک ایدن ذواته ورقه دعوتیه ویریله جکی جهته درگاه شریف مذکور دائره سنه ورقه یی ابراز ایدنلر کپره ییله جکدر . رجبک

نجدیدینه رضا کوستره من و نهایت ایکی یوز غروشله مایمه اولونابله -
جک برقاچ آرشین چوخه نك تدارکنه غلطه مولویخانه سنك وقفی
مساعد دکسه اخوان مولویه نك ویره جکی بش اون غروشله آله بیلیر.
سز زحمت بیورمایک . دییه رك برحیات مستغنیانه کچیرمش اولان شیخ
غالبی وفاتندن سوکره کشکولکشای سؤال اولمق ذلتنه دوشورمزدی .
شیمدیلک بوقدر کافی . و :

در خانه اگر کس است يك حرف بس است

طاهر المولوی

کتابخانه

کچنده « آرناوودلق و حسیات اسلامیه » عنوانی مقاله یی یازان
مشهور اسلام محرم سیاسی طرفندن بعدما بوقسمده « ملاحظات متنوعه »
عنوانی آلتنده احوال مهمه داخلیه و خارجییه حقنده ملاحظات سیاسییه
یازبله جقدر .

ملاحظات متنوعه

روایات مصرعه نثری

مملکت مزده و علی الخصوص پایتختده منافع دولته مضر وافکار
احادناسی مهیج هر کون برچوق حوادث طاغیدیلور . بو خصوصده کی
نشر اکاذیب واسطه قلمدن زیاده آغیزدن آغیزه کچیریلکله وقوع
بولور . عقل سلیم صاحبی اولان هر عثمانلی منابع اغیاردن کن و ترقیات
وطنپرورانه امرنده کوسترلمسی لازم اولان جهد عثمانیتی سکته دار
ایدن بو روایاتی لایقیه تدقیق ایدر و آنکله طبیعی متأثر اولماز . لکن
ساده دلان ناسک بونلری ایشیده ایشیده مایوس اولسی ، و همه دوشمسی
ممکندر . مهالك ملك و ملته دائر اولان بو روایاتک منبعلری اکثریا
بك اوغلنده ، غلطهده آرامق اقتضا ایلر . ناشرلری آره سنده عثمانلی
صفتی حائر بد طینتارده آز دکلدن . بزده کی اخلاق دوشکونلری
پاره مقابله هانکی دناثی ارتکابدن چکینورلر که ؟ بعض دولتلرک
تخصیصات سنویه خفیه لرینک مقداری حقنده کچنده المزه کچن بر
اثری مطالعه ایلدک . بوندن آکلادیغمزه کوره بویوک دولتلر آره سنده
روسیه ایله ایتالیا ک زیاده پاره صرف ایدن دولتلردن . بالقانک کوچوک
دولتلری ده آز فعالیت کوسترمیورلر . هله یونان بو خصوصده کندیسنه
خدمت ایده جک بك چوق خدامه مالکدر . روسیه نك سنهده صرف
ایتدیکی تخصیصات (۳۸۰۰۰) لیرادر . ایتالیا ایسه (۱۲۰۰۰) لیرا
صرف ایتمکدهدر . عسکرلک نقطه نظرندن محروم شرف مظفریت
اولان ایتالیا اعمال حیل سیاسییه خصوصنده البته بك ایلری
کیتمشدر و آوروپا مطبوعاتنه و حوادث آجنته لرینه خیلیدن خیلی

اجرای نفوذ ایتمکدهدر . غالباً ایشنه کله جک صورتده بر صلح
عقدینه بك محتاج اولدیغندن ایتالیا بو کونلرده آوروپا غزته لری
واسطه سیله خیلی قبادایلیق چالمی صائمده اولدینی کی مملکت مزده
دخی روایات کاذبه طاغیتمق و خلقمزه وهم وهیجانی اوپاندیرمق
ایچون مذکور یوزیکرمی بیک لیرالق تخصیصات خفیه دن مهم
برمقدارینی بورالده صرف ایتمکده بولنمش اولسه کر کدر . مملکت مزده
حوادث خارجییه نشرینه دلالت ایدن واسم لرینک ذکرینه بوراده
لزوم کورلین برقاچ تلغراف آجنته سی دخی هیچده کندی وطن
ودولتمزه لهنده تفسیر اولنه میه جق اشکالده حوادث اصدار ایتمکدهدرلر .
مصرده وقار ونفع عثمانیتی محل حوادث ویرن اجنبی آجنته لرینک
روایاتنک اخوان مصریه نك کوش اطلاعنه ایریشمسنه وساطت ایدن
مصر غزته لرینی تعیب ایدردک . حال بوکه بزم کندی غزته لرمن بیله
مذکور آجنته لرک برر غرض مضمهر اوزرینه آوروپادن اخذ و کندی لرینه
تودیع ایلدک لری حوادثی کلیشی کوزل درج ایدوب کیتمکدهدرلر .
بزه لایق اولان بوکی حوادثدن کلیاً تجاهل ایتک ونشر لرینه رغبت
ایتمه مک دکیدر ؟

§

اجنبی مشاورلری

صباح ایله طنین کچنلرده اجنبی مشاورلری استخدامی مسئله سنی
جدیتله تازه لدیلر . بو ایشی اوپاندیرمق تشبثی عجباً ابتدا لوندرده می ،
یوقسه استانبولده می وقوعه کلدی ؟ بو ایکی غزته دخی اجنبی مشاورلری
استخدامندن مقصد یالکز انکلیز مشاور بولندیغنی صراحة یازدیلر .
طنین غزته سی انکلیز مشاورلری استخدامیه انکلیز دوستلغنی عادتاً
بربرینک لازم و ملزومی کی کوستره جک برطرزده اداره لسان
ایلدی . محرر عاجز طنین غزته سنك غیرت وطنپرورانه سنی تقدیر
ایدنلردنم . فقط مذکور غزته نك لایخطیلکنه قطعاً قانع اوله مام .
بزم مشاور کتوره جک ایسه ک صرف کندی احتیاجز الجاسیه
کتوردم . انکلیزلرک جلب مخادتی مسئله سنی بونکله مزج ایتک
ایستر ایسه ک امین اولالم که بو طرز ملاحظه منری اوکره نن انکلیزلر
بیق آلتندن بزه کولرلر . شبهه سز انکلیزلرک مخادتی بزجه بك
قیمتداردر . فقط آنی تأمین ایده جک وسائط بشقه در . بونی
بر تدبیر اداری طولانیسیله دکل ، دیپلوماسی طریقله استحصال
ایلمک لکمز لازمدر . لوندرده کی سفارتمز بو مخادتی استحصالک اسبابی
نه ایسه تحری ایله در دولته بیلدیرملی در ؛ بیلدیره میورسه لوندره
سفارتی دور مشروطیتک فعالیت حیتمندانه و فعالانه سنی لایق بر صو-
رتده تصفیه محتاج اولدیغنی ارانه ایتمش اولور .

عرفان و هنر هر نرده ایسه آنی آریوب بولمق احتیاجنده
اولدیغمزی جمله من تقدیر ایلرز . لکن اجنبی مأمورلر استخدامی
ظایت نازک بر مسئله اولدیغندن اطرافیه دوشونلیدر . شرقده اجنبی
مأمورلری بویوک خدمت کوستره بیلدک لری کی شرقک احوال